

ŘEDITELKA PODZIMNÍHO KNIŽNÍHO VELETRHU **MARKÉTA HEJKALOVÁ:**

Nevím, jak by to dopadlo, ale měla jsem štěstí

ANNA KLIMENTOVÁ

Havlíčkův Brod - Markéta Hejkalová je česká spisovatelka, překladatelka a zakladatelka Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě. Co všechno prozradila?

Co je za vás osobně nejnótnější nebo nejzajímavější částí celého veletrhu, něco, co si na něm nejvíc užíváte vy sama?

Je potřeba zdůraznit, že lidé tomu často říkají festival, ale jmenuje se to veletrh a pro mě je to pořád veletrh. Ten název je důležitý. Když jsem ho založila, rozpadl se nejen komunistický systém, ale i systém knižního trhu a zásobování knihkupectví. Vznikali noví nakladatelé, vycházelo spoustu nových knížek, vznikali noví knihkupci a oni mezi sebou vůbec neměli kontakty. A mluvím o tom teď tak ze široka, protože to právě pro mě bylo a pořád je nejdůležitější. Mohlo by se zdát, že dneska už to není potřeba, protože když chcete, můžete dostat knihu z druhého konce světa během minuty, ale musíte se o ní dozvědět. A to je problém, zejména u malých nakladatelů.

Na jaké hosty byste navštívili letošního ročníku nalákala?

Přijede například Alena Mornštajnová, před dvěma

dny mi potvrdila účast Kateřina Tučková, která představí svůj román Bílá voda, Miloš Urban, autor knihy Továrna na maso. Přijede zajímavá autorská dvojice Lenka Šíková a Marek Šík představí další díl své fantasy série. Z těch dalších ještě třeba Irena Obermannová, Arnošt Vašíček, kterého můžete znát z televizního programu anebo Michal Viewegh, který jezdí už tradičně každý rok.

Slyšela jsem, že vy budete jako součást programu křítit na veletrhu svou vlastní knihu. Plánujete si program veletrhu sama, nebo to závisí na nakladatelích, autorech, kteří přijedou?

Závisí to především na těch nakladatelích. Já to skoro neplánuji, protože součástí programu je propagace knih, a to závisí na nakladateli, kterou knihu chce propagovat a přivést, takže to všechno závisí na nakladateli. Například nakladatelství Host, se kterým spolupracuji, přiveze Alenu Mornštajnovou a Petru Dvořákovou. Já pro ně zajistím prostory, třeba letos to budou dva salóny v KD Ostrov a prostory v Krajské knihovně Vysočiny. A moje role je v tom, že některé autory obvolám, protože se známe, a dávám pozor, aby se nesetkali třeba dva autoři stejného typu ve stejných termínech. A třeba mám na starosti i autorský prodej pro Ukrajinu, který bude součástí

ŘEDITELKA. Markéta Hejkalová si veletrh hýčká. Foto: Jaroslav Loskot

letošního ročníku, ale je to z iniciativy PEN klubu.

Máte během veletrhu čas na program a užít si veletrh tak nějak i z pohledu návštěvníka, nebo jste pořád v jednom kole?

No, v jednom kole jsem, ale já si to ani neužívám tolik jako návštěvník, spíš si užívám to, že se setkám s lidmi, kteří jsou ze stejného oboru, ale celý rok se nevidíme. Abych si sedla a poslouchala, na to nemám čas. Proto jsem vždycky ráda, když jedu na akce, které nepořádám.

Jak moc dopředu je potřeba začít plánovat a řešit třeba pronájem prostorů?

Třeba už teď vím, kdy bude veletrh příští rok, to bude 6. a

7. října. Takže už když aktuální ročník skončí, tak se na další ročník veletrhu hned začínají hlásit vystavovatelé. Někdy i způsobem, že řeknou jenom „jako loni“, takže chtějí stejný počet míst a tak dále. Po veletrhu jim všem napíšu, poděkuji za účast a řeknu jim, že se už můžou hlásit na další rok, což často dělají, protože jim to zaručuje ještě starou cenu. A pak už se začínají hlásit i do programu, domlouvá se, kdo veletrh zahájí a postupuje to v jednotlivých vlnách. Někdy v březnu jim začínám připomínat, že už se můžou hlásit, ale to už bývá málo volných míst. Přes prázdniny je většinou klid a nejvíce práce začíná zase na konci srpna a postupuje se to.

Odkud vlastně přišla úplně první myšlenka na to, založit v Havlíčkově Brodě knižní veletrh? Bylo to spontánní rozhodnutí, nebo jste nad takovým krokem přemýšlela už delší dobu?

Přišlo to v dubnu 1991. Pracovala v nakladatelství a vnímala tu špatnou situaci v knižním trhu. Knížky se prodávaly ve stáncích na ulici, což znamenalo, že bylo hrozně obtížné ke knížkám se dostat, takže nápad byl udělat něco, co zkontaktuje nové subjekty na knižním trhu. A druhá věc byla více osobní, protože jsem právě přišla s manželem do Havlíčkova Brodu a chtěla jsem nějakou věc pro sebe, tak jsem si řekla, že to zkusím. Obvolávala jsem a psala nakladatelům, nebo jsem se i sebrala a vypravila se za nimi osobně. A takhle to celé začínalo. Bylo to nové a všichni do toho měli chuť, nevím, jak by to dopadlo teď, ale tehdy jsem našťěstí uspěla.

Když vzpomínáte na první veletrh, jak byste ten úplně první ročník porovnávala s tím loňským, nebo letošním?

První byl jednodenní a byl vlastně takový na zkoušku, ani jsem neuvažovala nad tím, jestli bude nějaký další. Přijelo asi 80 nakladatelů, teď už jich jezdí okolo 160, a přijeli z celého Československa. S tím, že já nedělala téměř žádnou propagaci, vyvěsila jsem plakáty na našem

obchodě a obešla školy v Havlíčkově Brodě. Hlavní je to, že do roku 2000 to byl vážně jenom trh a lidi tam chodili kvůli levnějším cenám knih, protože nebyl ani doprovodný program. Po roce 2000 se ta situace otočila a lidi začal zajímat hlavně ten. A vlastně pořád se rozšiřuje. Teď už je to tady na Vysočině docela respektovaná akce, všichni o tom ví, je to v kalendáři. Takže hlavně rozdíl je, že veletrh je větší a já jsem o třicet let starší.

Je něco, čím se podle vás Podzimní knižní veletrh podstatně odlišuje od podobných akcí konaných v republice? Proč by měli lidé jet zrovna na vaši akci?

Přece protože je nejlepší (smích). Ale těžko říct, jednak na Vysočině na podzim žádná podobně velká akce není, ale taky proto, že já mám příznivé ceny pro vystavovatele. Zejména třeba pro autory, co vydávají vlastní nákladem nebo pro malé nakladatele. A lidé tady objeví i malá nakladatelství, jejichž knížky se běžně neobjeví v knihkupectvích, přestože jsou třeba zajímavé. A i pro nakladatele je lepší, být tady jenom dva dny, a ne čtyři jako třeba na Světě knihy. Je to vždy jeden den v týdnu a jeden z víkendu a takhle se to vymyslelo už na začátku, aby ti nakladatelé měli čas si v neděli odpočinout.

Nečekaný objev. Koňské kosti v masovém hrobě v Brodě výzkumníky překvapily

HANA KOPECKÁ

Havlíčkův Brod - Archeologové v Havlíčkově Brodě překvapili nález rozsáhlé sbírky keramiky, nečekaných budov a 1,5 metru širokého fragmentu hrady.

Keramiky nalezená v parku Budoucnost se datuje od 14. do 17. století. Z doby vlády Rudolfa II. se našel soubor tzv. berounského zboží. Jedná se o barevné glazované keramiky s nepravidelnými vzory, která přibližovala prostředí vyšší třídy té střední, což nasvědčuje čilým obchodním kontaktům. Neobvyklým nálezem byly také

VYKOPÁVKY. V Brodě se bádá. Foto: Adéla Vašíčková

oblouky a zdi budov vedle kostela, u kterých se zatím neví, k čemu sloužily. Mezi kostelem a farou, tehdejší komendou řádu německých

rytířů, se také našla kamenná dlážděná stezka, která místní lidé používali, ale dosud nikdo nevěděl o její existenci.

„Lidské ostatky jsme na zrušeném hřbitově očekávali. Překvapila nás jen uřízlá nejspíš koňská noha v jednom z masových hrobů, které nejspíš souvisí s dávnými masakry v Havlíčkově Brodě,“ zmínil archeolog Jan Vizner, který vede zdejší archeologický výzkum. „Rádi bychom ukončili práce do přelomu srpna a září, abychom nebrzdili stavbu,“ dodal. Když se totiž najde něco důležitého, musí archeologové pokračovat ve

své práci i v případě, že jejich objevy pak zůstanou pohřbeny pod zemí.

Podle slov místostarosty Havlíčkova Brodu Libora Honzára bylo staveniště předáno v jarních měsících. „Vlastní práce začaly úpravou břehu na pravé straně rybníka, rozřezáváním stromů a úpravami terénu zejména v této oblasti,“ sdělil. Na začátku prázdnin započali výzkumníci vykopávat některé artefakty stavebních objektů ze starší doby budování města. Nejprve archeologové kontrolovali zasahy stavby a pak zahájili plošný terénní výzkum.

Muzeum zve na části lidského těla i na pomůcky k operacím

IZABELA KIRSCHNEROVÁ

Havlíčkův Brod - Unikátní soubor exponátů, které se váží k dlouholeté historii lékařství a místní nemocnice, vystavuje havlíčkobrodské muzeum do 18. září. K vidění jsou kromě operačních pomůcek také knihy o lékařství z šestnáctého století či ordinace doktora evropské úrovně, rodáka z Německého Brodu, doktora Pavla Trnky.

Jedinečnost výstavy v havlíčkobrodském muzeu tkví v jejím tématu. „Výstav o nemocniční péči je samo o sobě velmi málo. Proto je tak výjimečné už jen samotné množství předmětů, které se nám skutečně podařilo nashromáždit. Největší radost mám z výstavy doktora Trnky,“ řekla kurátorka výstavy, Alena Jindrová.

Doktor Pavel Trnka započal svou lékařskou kariéru před první světovou válkou a pracoval do druhé poloviny dvacátého století. Byl kapacitou evropské úrovně. Jeho nejznámějším zákretem je vyjmutí jehly ze srdce pacienta. Tato operace se dokonce dostala i do médií světového formátu, což nebývá na venkovských nemocnicích běžné.

„Díky potomkům doktora Trnky má naše muzeum autentické předměty, které tento významný člověk používal. Například jeho operační zástěrka, která sama o sobě budí patřičný respekt v návštěvníkovi,“ zasmála se kurátorka.

Návštěvníka muzea může zaujmout zábavný kvíz, panely plné informací o místní nemocnici nebo sada lékařských pomůcek. Mezi kurióznější exponáty však patří různé části těla ve formaldehydu. Neobvyklý je například už vcelku vyvinutý preparát lidského plodu v děložce. „Jsou to originály. Tyto orgány, kosti a jiné části těla pocházejí z patologického ústavu z Hradce Králové. Dříve bylo zachovávaný preparát ve formaldehydu jedinou cestou, jak dokumentovat například jednotlivé choroby. Když pacient zemřel, byly orgány tímto způsobem ukládány, aby se záci mohli na vlastní oči podívat, jak taková infekce či nádor vypadají v realitě. Dnes se vzhledem k technologickému pokroku tato možnost nevyužívá, ale tehdy neexistovala jiná varianta,“ podotkla kurátorka.

S původní myšlenkou přišel novinář z Havlíčkova Brodu Libor Blažek. Ten ji vnučil doktoru Janu Betlachovi, patologovi z havlíčkobrodské Nemocnice, který se intenzivně zajímá o historii medicíny a nemocničních zařízení. Na výstavě měl svůj podíl také doktor Vít Vodrážka, disponující znalostmi v oblasti dějin místních lékařů.

Ve spojitosti s výstavou péče se budou v září konat přednášky s oběma doktory a nebudou chybět ani přednáška o doktoru Pavlu Trnkovi.

ARCHEOLOG **JAN VIZNER:**

Zkoumáme masové hroby z bitvy Jana Žižky

HANA KOPECKÁ

Havlíčkův Brod - V parku Budoucnost se pohybují archeologové. Jan Vizner přiblížil, co tu už objevili.

Můžou být pod pozemky domů, pod náměstím a budovami další naleziště?

Sto procentně jsou. Většina domů v historickém jádru stojí na středověkých základech. Na některých je stále pod barokní, renesanční nebo klasicistní fasádou patrné původní zdivo. Domy tam ale samozřejmě stojí, lidé pou-

žívají své sklepy, a proto tam archeologické výzkumy probíhat nemohou, pokud tam nedochází k nějakým dramatickým úpravám, které by zasahovaly pod terén.

Co se týče vykopávek, našli jste něco kromě opevnění? Kromě fragmentů středověkého opevnění jsou tam různé dlážděné cesty a komunikace. Nejstarší dlážděná úroveň pravděpodobně souvisí s propojením mezi farou a kostelem a farou, tuto cestu datujeme jako nejstarší do 14. století. Máme tu i další

dlážděné cesty ze 14. až 18. století, zachytili jsme také velice kvalitně dlážděné žlaby pro odvodnění kostela.

Objevili jste něco neočekávaného?

Pracujeme dole za kostelem ve čtvercové síti pod vrstvou s lidskými ostatky, což je na hřbitově zcela logické, tam ale také vystupují ne zcela jasné stavební konstrukce staveb, o jejichž existenci jsme neměli tušení. Zatím ale nechci dělat žádné závěry. Budeme to konfrontovat se starším mapováním, se sta-

bilními katastrálními otisky a s vojenským mapováním. Mohlo se jednat o boční kaple.

Čekali jste, že tady na tomto místě bude masový hrob?

Pohybujeme se na hřbitově, který zrušili na konci 18. století. V různých vrstvách je tu velké množství lidských ostatků. Díky nalezené keramice z poloviny 15. století by se mohlo jednat o hromadné pohřby a hroby související s dobytím Havlíčkova Brodu v roce 1422, kdy se odehrála bitva Jana Žižky.